

Inn- og utvandring blant innvandrere – hvor mange vil flytte i årene framover?

Vebjørn Aalandslid

Den langsiktige trenden for 1990-2004 er at det har vært en økning både i innvandring og i utvandring. I denne perioden har omlag dobbelt så mange flyttet inn sammenlignet med hvor mange som har flyttet ut av landet. Det har skjedd en gradvis nivåheving av nettoinnvandringen. Fra et snitt på om lag 7 000 personer per år på begynnelsen av 1990-tallet, via i overkant av 10 000 på slutten av 1990-tallet, til det nåværende nivået med en nettoinnvandring på om lag 13 000 personer per år. Nettoinnvandringen de siste fem årene har vært kjennetegnet av at den er større i omfang og bredere i sammensetning enn før. Bare fem av de ti største nettoinnvandringslandene til Norge i perioden 2000-2004 finner vi igjen på oversikten over de største landgruppene i innvandrerbefolkningen i dag. For de "eldre" innvandringslandene har utvandringen etter hvert blitt betydelig, og balanserer for enkelte år innvandringen. Dette er en utvikling vi også har sett for noen 'nyere' innvandringsland de siste årene.

For å kunne si noe om innvandring i framtida er vi avhengig av gode tall og analyser av fortida. I Norge har vi en unik mulighet til å gjøre nettopp dette, da vi har svært gode registerdata til slike formål. Her, som ellers i befolkningsstatistikken i SSB, baserer vi oss på opplysninger fra Det sentrale folkeregisteret. En innvandring er derfor enhver flytting til Norge som blir registeret i folkeregisteret. Hovedregelen er at personen skal ha til hensikt å oppholde seg i Norge i minst seks måneder og samtidig ha tillatelse til det. For at opphold i utlandet skal regnes som en utvandring er det flere betingelser som må oppfylles. Se egen tekstboks om dette.

Når SSB årlig publiserer tall over innvandring til Norge så gjør vi dette vanligvis etter to hovedlinjer; innvandring etter statsborgerskap og innvandring etter fraflyttingsland. I 2004 innvandret det 36 482 personer til Norge, av disse var 27 864 utenlandske statsborgere og 8 618 var norske statsborgere. Tilsvarende informasjon har vi om utvandring. I 2004 utvandret det 23 271 personer, av disse var 9 415 norske statsborgere, mens 13 856 hadde utenlandsk statsborgerskap.

For vårt formål, som er å finne inn- og utvandringstall for innvandrerbefolkningen, er ikke dette fullgod informasjon. Blant dem med norsk statsborgerskap vil det være mange personer med innvandrerbakgrunn, analyser vil ikke fange opp denne gruppen om vi isolert sett bare studerer statsborgerskap. Tilsvarende, om vi bare fokuserer på fraflyttingsland vil vi fange

opp mange som har norsk bakgrunn og som av forskjellige årsaker har valgt å flytte til (bake) Norge.

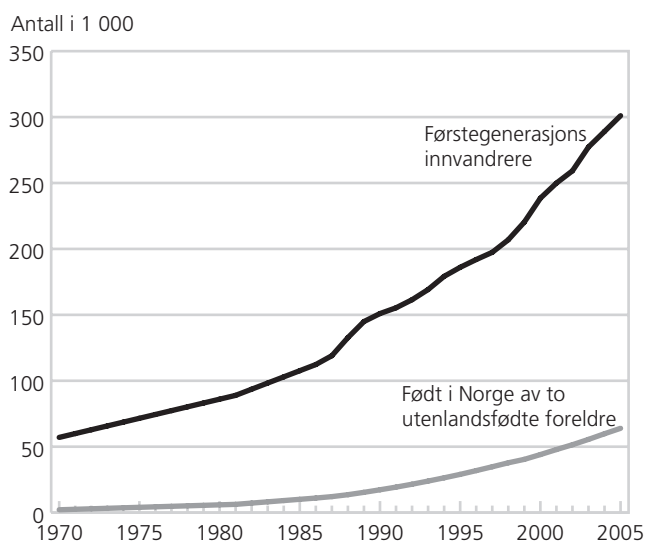
Vi bruker derfor SSBs definisjon av innvandrerbefolkningen som grunnlag for våre analyser. Det innebærer at de 36 482 personene som innvandret til Norge i fjor blir gruppert etter eget eller foreldrenes fødeland. 28 155 havner da i kategorien førstegenerasjonsinnvandrere til Norge, 355 er barn av par av førstegenerasjonsinnvandrere til Norge, 5 323 er uten noen innvandringsbakgrunn (det vil si har norsk bakgrunn), mens de resterende 2 649 er enten utenlandsfødte med norskfødte foreldre (det kan være barn av misjonærer født i utlandet eller av norske par som har arbeidet eller studert i utlandet), er norskfødte med én utenlandsfødt forelder eller utenlandsfødte med én norskfødt forelder eller er adopterte til Norge. Felles for disse er at de ikke regnes med i innvandrerbefolkningen.

I vår studie går vi bare videre med de to første kategoriene, førstegenerasjonsinnvandrere og barna deres, de som er født i Norge av to utenlandsfødte foreldre, av mange kalt etterkommere. Vi skal se nærmere på utviklingen i innvandringen og utvandringen for disse to gruppene fra 1990 og fram til i dag. Men først kan det være nyttig å få et overblikk over tiden fra 1970 hvor Norge (iallfall i nyere tid) ble et nettoinnvandringsland.

I alle år etter 1970 har Norge hatt en nettoinnvandring, om vi ser isolert på innvandrerbefolkningen¹. I dag bor det om lag 365 000 innvandrere i Norge. Av

Vebjørn Aalandslid er rådgiver ved Seksjon for levekårsstatistikk (vaa@ssb.no)

¹ I 1989 hadde Norge en nettoutvandring som i stor grad skyldtes utvandring av vel 8 000 norske statsborgere til Sverige.

Figur 1. Innvandrerbefolkningen i Norge etter innvandringskategori. Personer. 1970-2005

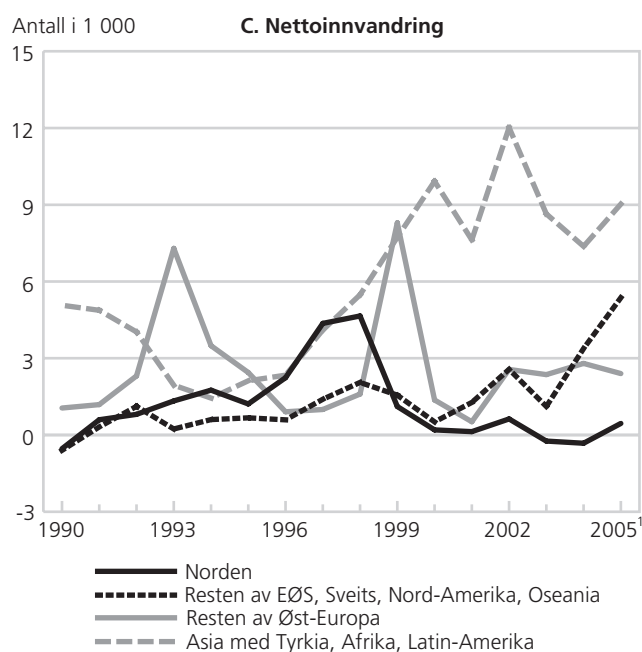
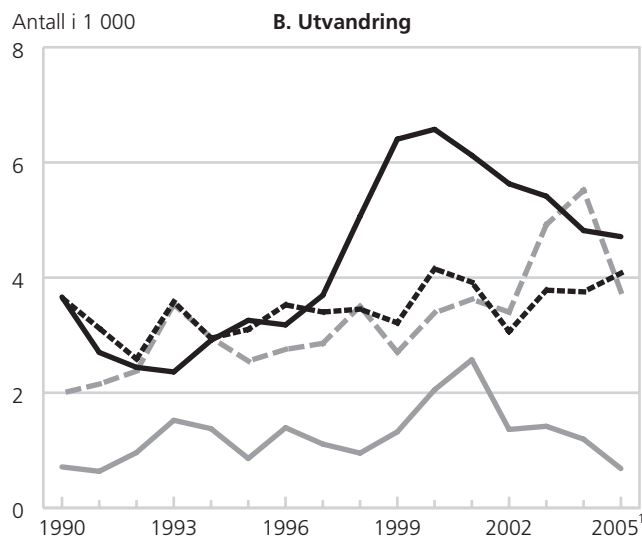
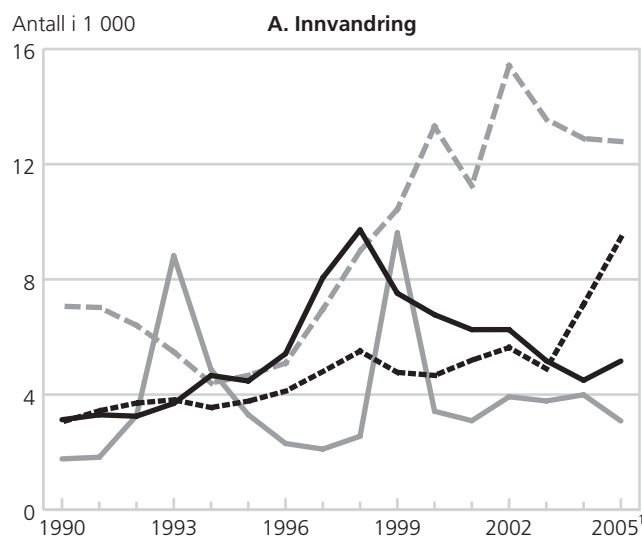
disse har 300 000 selv innvandret, mens 65 000 er født i Norge av to foreldre som har innvandret. I 1990, hvor våre analyser starter, bodde det vel 150 000 førstegenerasjonsinnvandrere i Norge.

I årene før dette var innvandringen i snitt noe mindre enn den skulle bli senere. Men også på 1980-tallet hadde vi enkeltår med høy innvandring til Norge. Særsilt høy innvandring var det i årene 1987 og 1988, noe som blant annet kom av høy flyktninginnvandring fra Vietnam og Chile. Mellom 1971 og 1985 var nettoinnvandringen om lag 5 000 pr. år.

Innvandring

Når vi skal tolke utviklingen i innvandringen de siste årene er det viktig å ikke se seg blind på enkeltår. For det første er det ofte slik at strømmene ett år gjerne henger nøye sammen med begivenheter årene før. Om vi ser på året 2002 isolert så er dette et toppår for innvandringen fra mange land. Dette betyr ikke nødvendigvis at det var mange som bestemte seg for å flytte til Norge nettopp dette året. Mye av innvandringen i 2002 hadde sin årsak i et opparbeidet etter-slep av saker i utlendingsforvaltningen, noe som førte til at mange fikk innvilget familiegjenforeningstillatelser. I tillegg var det kapasitet og vilje i mange norske kommuner til å bosette flere flyktninger enn vanlig dette året. I sum gav dette mange innvandringer for 2002, men søknadene om å få bosette seg i Norge kan godt ha blitt sendt flere år tidligere. Dette viser at det kan være andre forhold enn den enkelte innvandrers bevegelser som bestemmer hvilket år innvandringen rent faktisk finner sted. Selv om nye trender kan fanges opp i enkeltår så kan det være bedre å se på gjennomsnittet over lengre perioder for å kunne si noe om innvandringen over tid.

Figur 2a viser utviklingen i innvandrerbefolkningens innvandring til Norge fra 1990-2004. Mens vi de

Figur 2a. Innvandring av innvandrerbefolkningen etter region og år. Personer per år. 1990-2005¹

¹ For 2005 er innvandringen basert på statsborgerskap og framskrevet fra tre første kvartaler. For mer om landgrupperingene se egen tekstboks.

første fem årene på 1990-tallet hadde en gjennomsnittlig innvandring under 20 000 i året så har nivået de siste fem årene økt til et gjennomsnitt nær 30 000 i året. Samtidig har sammensetningen i landbakgrunn endret seg i løpet av disse 15 årene.

Både i starten og slutten av perioden utgjør innvandring fra Asia med Tyrkia, Afrika og Latin-Amerika den største gruppen, og innvandring derfra har de siste fem årene omfattet nær halvparten av innvandringen til Norge.

På midten av 1990-tallet var innvandringen fra Norden størst, noe som i stor grad skyldtes svensk arbeidsinnvandring til Norge. De to toppene i den østeuropeiske innvandringen stammer begge fra konflikter på Balkan på 1990-tallet. Først flyktninger i hovedsak fra Bosnia-Hercegovina i 1993, og i 1999 flyktninger fra Kosovo (Serbia og Montenegro). Innvandringen fra resten av Øst-Europa etter 2000 kommer i hovedsak fra Russland, og ligger (med unntak av de to toppårene) på et høyere nivå enn på 1990-tallet. Gruppen EØS+Nord-Amerika og Oseania har en markert økning de siste årene, og var i 2004 den nest største innvandringsgruppen til Norge. Veksten i denne gruppen kommer i all hovedsak av økt innvandring fra Polen og Litauen, men også fra "eldre" EU-land som Tyskland. Denne veksten har fortsatt i de tre første kvartalene av 2005. De største enkeltlandene fra gruppen Asia, Afrika og Latin-Amerika beskrives mer i detalj senere.

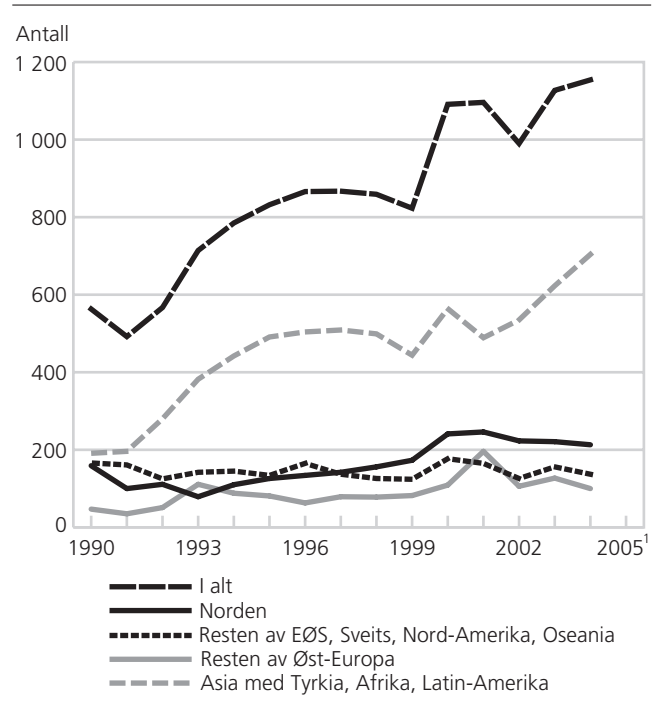
Utvandring

I takt med innvandringen noen år tidligere, har det i perioden 1990 til 2004 under ett vært størst utvandring fra Norge av personer født i de andre nordiske landene, se figur 2b. Utvandringen i denne gruppen har vært på et nivå rundt 5 000 – 6 000 de siste årene. Det har vært en gradvis økning av utvandring fra gruppen Asia, Afrika og Sør Amerika som i 2003 var nær like stor som Nordengruppen, og i 2004 hadde denne gruppen flest utvandring fra Norge. Fallet i utvandring så langt i 2005 må behandles forsiktig da det særlig for denne gruppen vil være en del utvandring av norske statsborgere med innvandrerbakgrunn. Det fanges ikke opp av 2005-tallene da de bare bygger på statsborgerskap.

Økningen i utvandring fra Asia, Afrika og Sør Amerika kan ikke tilskrives ett enkeltland alene, de siste årene har det vært en jevn økning av utvandringen for alle de store ikke-vestlige landene. Resten av Øst-Europa har to topper (om enn ikke like tydelige som for innvandringen) i 1993-94 og i 2000-2001 som omfatter utvandring av henholdsvis bosniere og kosovoalbaniere.

For disse tallene vil opprydding av registre i Sentralkontoret for folkeregistrering spille en viss rolle. For enkeltår kan utskrivning av personer fra folkeregisteret

Figur 3. Utvandring av etterkommere etter region. Personer per år. 1990-2004

få stor innvirkning på tallene uten at det nødvendigvis gjenspeiler en reell flytting for akkurat dette året. Slike "administrative" utvandring teller med i statistikken først det året de blir oppdaget og registrert, noe som kan være på et senere tidspunkt enn da utvandringen reelt sett fant sted.

Utvandrer etterkommerne?

De siste fem årene har i gjennomsnitt vel 1 000 etterkommere flyttet ut av Norge per år. Samtidig har i snitt vel 300 etterkommere flyttet tilbake, slik at vi har en netto utvandring av etterkommere på vel 700 i året. Figur 4 viser at det har vært en økning i etterkommerutvandringen, iallfall om vi ser på absolutte tall. Men om vi holder dette opp mot økningen i tallet på etterkommere i Norge, så er andelen som utvandrer ikke økende. Utvandringshyppigheten til etterkommere fra ikke-vestlige land er langt lavere enn utvandringshyppigheten til de fra Norden og EØS+Nord-Amerika og Oseania. Også her kan det nok spille en viss rolle at ikke alle som skal melde flytting gjør det. Ser vi på aldersfordelingen til denne gruppen så ser vi at de som utvandrer er barn (og da sammen med voksne). Andelen av de som flytter ut som er over 18 år er fortsatt svært liten.

Det har vært spekulert i at eldre innvandrere, særskilt fra de gamle arbeidsinnvandrerslandene Pakistan, Tyrkia og Marokko reiser tilbake til hjemlandet på sine eldre dager. Vi finner ikke støtte for dette om vi ser på de aldersfordelte utvandringstallene. Utvandring for disse landgruppene domineres (som innvandringen) av unge voksne.

Nettoinnvandring

Tallet på nettoinnvandring forteller oss hvordan innvandrerbefolkningen endrer seg som følge av inn- og utvandring. Høy eller lav innvandring gir ikke nok informasjon til å vite om flyttingene gir et bidrag til folketilveksten. Her må vi se på tallet på nettoinnvandring til Norge.

Vi har tidligere sett at gruppen Asia, Afrika og Latin-Amerika de siste fem årene har utgjort nær 50 prosent av innvandringen, mens den samme gruppen har utgjort vel 25 prosent av utvandringen i samme periode. For innvandrere fra Norden er bildet motsatt, i gjennomsnitt de siste fem årene har gruppen utgjort 20 prosent av innvandringen, og hele 40 prosent av utvandringen. Sagt på en annen måte: Flere vandrer inn fra Asia, Afrika og Latin-Amerika og færre vandrer ut om vi sammenligner med Norden. Figur 2c viser fordelingen av nettoinnvandringen de forskjellige landgrupperingene imellom.

Nettoinnvandringen fra Asia, Afrika og Latin-Amerika har de siste fem årene i gjennomsnitt utgjort vel 70 prosent av nettoinnvandringen til Norge, noe som er en markert økning fra 1990-tallet. Her har vi også lagt til nettoinnvandringstall basert på første 3 kvartaler i 2005. Økningen i gruppen resten av EØS+ fortsetter i 2005 og vil bidra til at vi i 2005 trolig vil få en nettoinnvandring som vil ligge godt over fjorårets.

Nettoinnvandring for noen enkeltland

For å få en grundigere beskrivelse av nettoinnvandringen kan det være nyttig å analysere enkelte land. Vi skal her se nærmere på utviklingen i nettoinnvandringen fra et knippe land som enten er av de største i innvandrerbefolkningen i Norge, eller har hatt stor innvandring de siste årene.

Nettoinnvandringen fra Sverige (figur 6ab) er i stor grad en funksjon av arbeidsmarkedet. I tider hvor arbeidsmarkedet og lønningene har vært mer attraktive i Norge har vi hatt en jevn økning i innvandringen fra Sverige. Det var stor innvandring fra Sverige under høykonjunktorene i Norge på slutten av 1980-tallet og slutten av 1990-tallet, men strømmene ble redusert raskt med noe økende problemer i det norske arbeidsmarkedet i 1989 og i 2000. Den store utvandringen de siste fem årene, som har gitt en nettoinnvandring nær null, må sees i sammenheng med innvandringen sist på 1990-tallet. Nettoinnvandringen fra Danmark har vært mye mindre følsom for konjunktorene, og i hele 15-årsperioden, med unntak av 1999, så har innvandringen og utvandringen vært omtrent like stor.

Pakistan og Tyrkia (figur 5ab) tilhører de landene som har den lengste innvandringshistorien (i alle fall i nyere tid) til Norge, med arbeidsinnvandringen som startet på slutten av 1960-tallet. Begge landene har

nokså lik nettoinnvandring de siste 15 år, Pakistan med 300 nettoinnvandring i året, Tyrkia med 270. Som vi ser av figur 5ab følger kurvene for nettoinnvandring hverandre for disse to landene. Begge land hadde lav nettoinnvandring tidlig på 1990-tallet, noe som nok har sammenheng med at det da var få etterkommere som var gamle nok til å få familiegjening via ekteskap. For Pakistan var det endog netto utvandring i 1993. Fra Tyrkia har innvandringen vært preget av at det kommer mange for å gifte seg med etniske tyrkere i Norge, men også ekteskap med personer med norsk bakgrunn finner sted. I tillegg har det vært noe flyktninginnvandring.

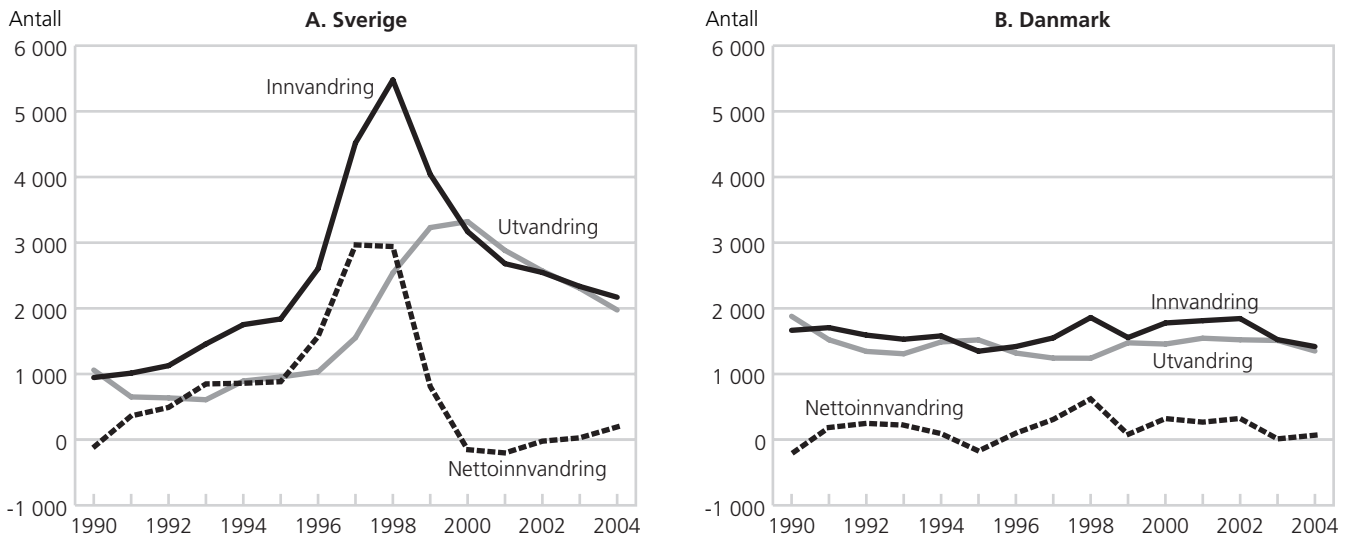
For begge land er 2002 et toppår med hensyn til innvandring. Vi har tidligere vært inne på at dette nok henger sammen med saksbehandlingskapasiteten i utlendingsforvaltningen. Verdt å merke seg for Pakistan er at i 2004 finner vi den laveste nettoinnvandringen på 10 år, noe som skyldes en kombinasjon av økt utvandring og færre innvandring. Om vi ser på 15-årsperioden under ett så preges begge av en gradvis høyere innvandring, og en for de siste år økende utvandring.

Polen og Litauen er tatt med for å vise utviklingen av innvandringen til Norge som en følge av EU-utvidelsen, se figur 6c. Fra Polen hadde vi synkende innvandring utover 1990-tallet, innvandringen var kjønnsmessig svært skjev med en klar overvekt av kvinner. På 1990-tallet var tre av fire innvandring fra Polen kvinner. Dette var nok i hovedsak polske kvinner som giftet seg med norske menn, men også polske sykepleiere som fikk innvilget spesialisttillatelse. I 2004 har innvandringen fra Polen skiftet karakter, da var tre av fire innvandring menn. De fleste av polakkerne som arbeidet i Norge på 1990-tallet ble ikke fanget opp av folkeregistersystemet da de bare var inne på kortere tillatelse, spesielt sesongarbeidstillatelse. Brorparten av sesongarbeidstillatelse utstedt av UDI ble gitt til polakker. Som en følge av EØS-utvidelsen kommer denne gruppen nå inn på mer varige arbeidstillatelse og vises dermed i statistikken, samtidig som nok totalantallet har økt, da tallet på EØS-arbeidstillatelse overstiger tallet på sesongarbeidstillatelse.

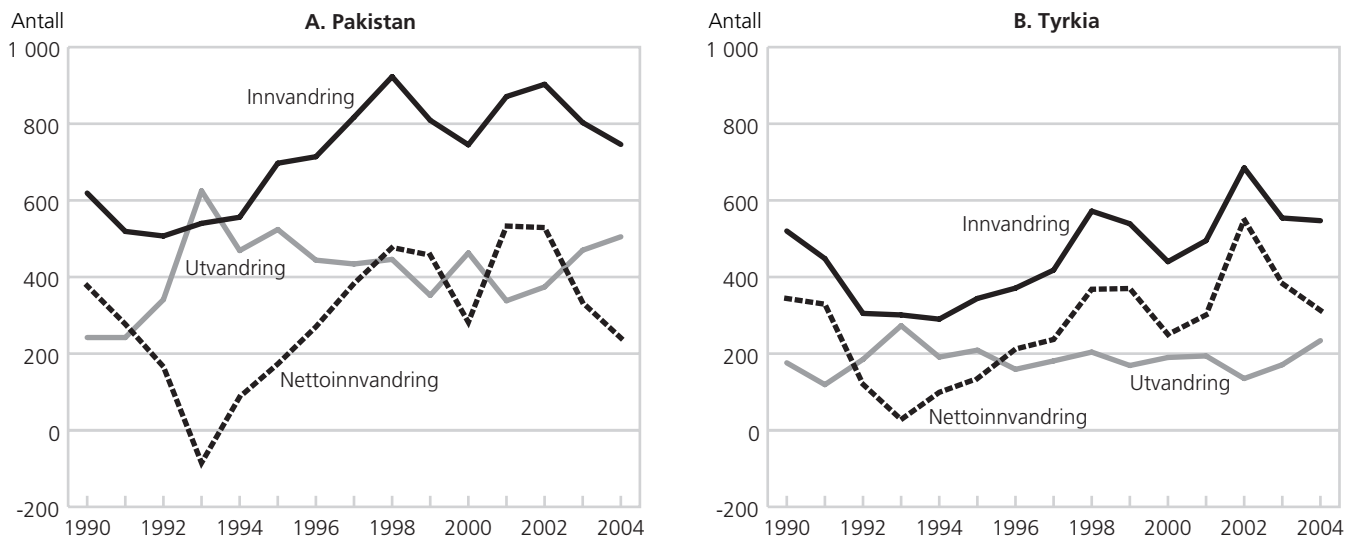
Når det gjelder innvandringen fra Litauen er bildet noe annerledes. For det første har innvandringen vært langt mindre i omfang og den startet senere, også her har innvandringen hatt en overvekt av kvinner, men med et skifte de to siste årene da arbeidsinnvandringen har skutt fart og kjønns sammensetningen har blitt mer balansert.

For disse to landene vil framtidig nettoinnvandring avhenge av utviklingen på arbeidsmarkedet, men også av hvorvidt arbeidsinnvandrere fra Polen og Litauen vil hente familien sin til Norge eller om de velger å returnere når arbeidsmarkedet endrer seg.

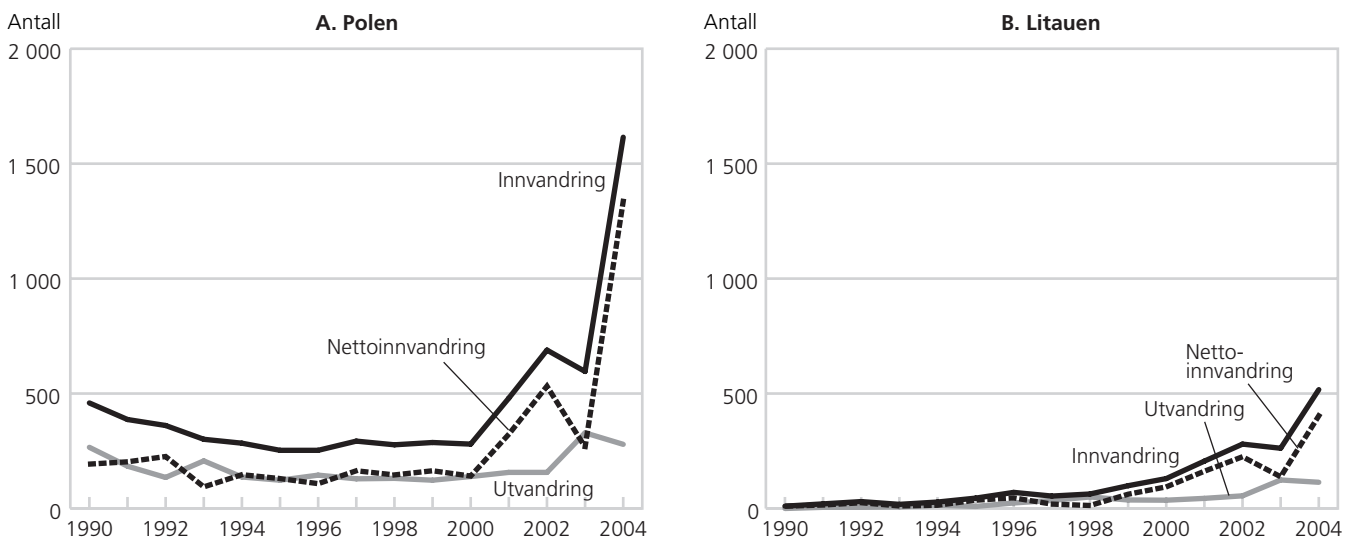
Figur 4ab) Inn- og utvandring fra naboland. Personer per år. 1990-2004

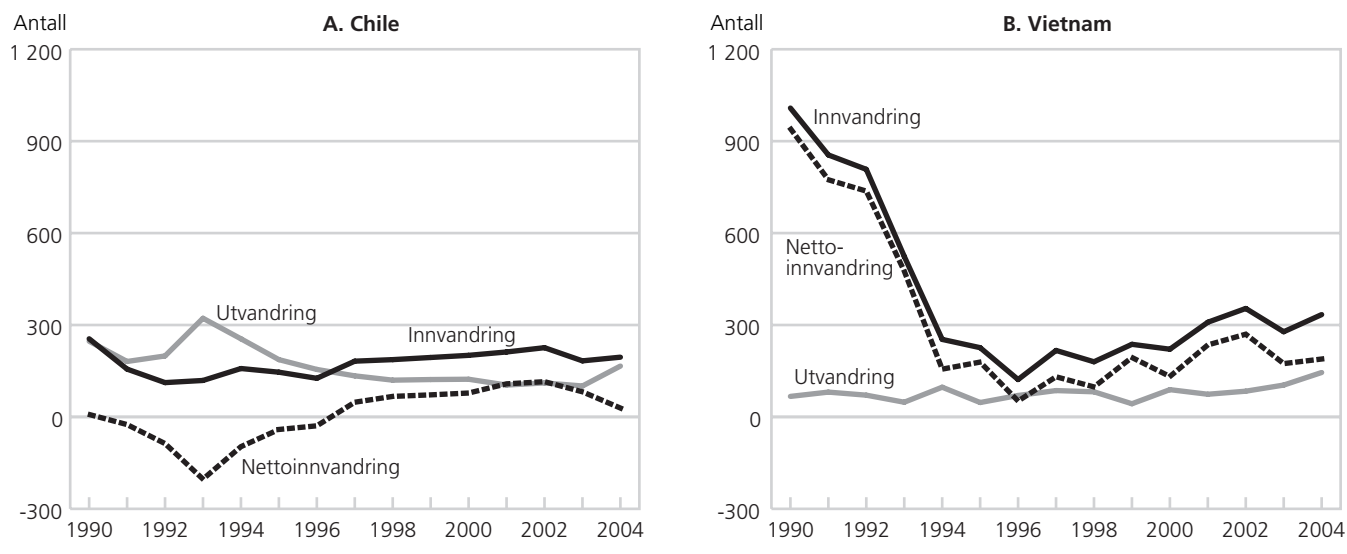
Figur 5ab) Inn- og utvandring fra gamle arbeidsinnvandreland. Personer per år. 1990-2004

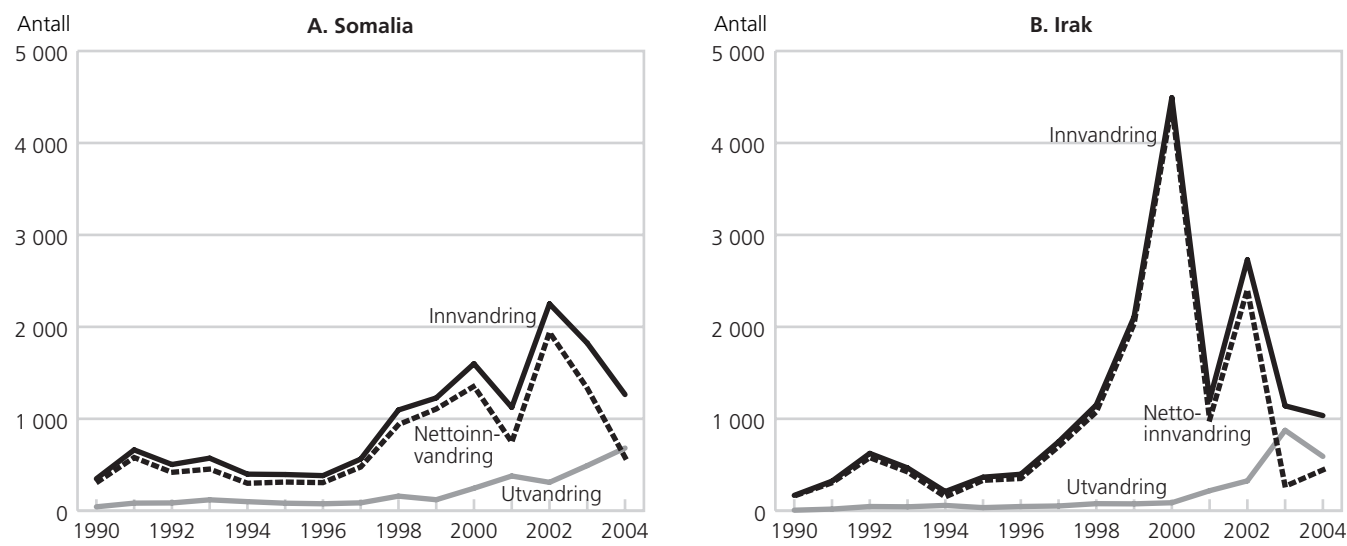
Figur 6ab) Inn- og utvandring fra nyere arbeidsinnvandreland. Personer per år. 1990-2004

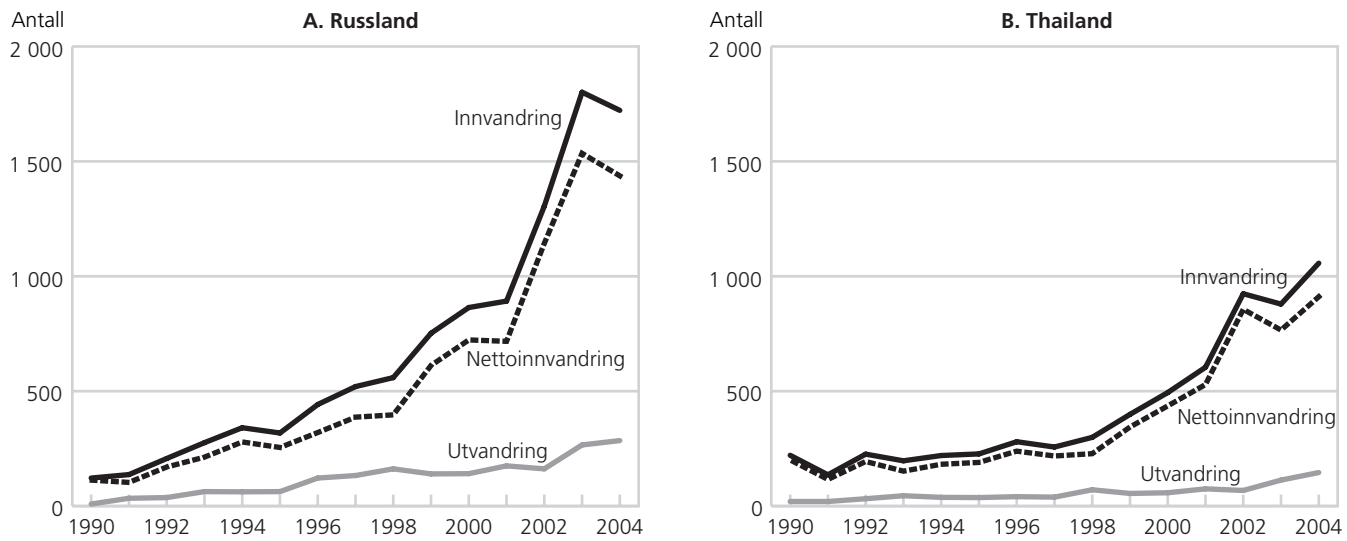
Figur 7ab) Inn- og utvandring fra gamle flyktingland. Personer per år. 1990-2004

Figur 8ab) Inn- og utvandring fra nyere flyktingland. Personer per år. 1990-2004

Figur 9ab) Inn- og utvandring fra familieinnvandringsland. Personer per år. 1990-2004

Den store innvandring til Norge fra Chile kom på 1970- og 80-tallet, særlig var innvandringen stor i årene rundt 1987/1988, se figur 6d. Dette var personer som søkte og fikk asyl i Norge. Årene etter store innvandringsbølger er utvandringen gjerne høyere enn den ellers ville ha vært, og det ser vi tydelig for Chile. Utvandringen er betydelig høyere enn innvandringen de første årene på 1990-tallet, først på slutten av 1990-tallet får vi igjen en netto innvandring fra Chile, men i 2004 er innvandringen og utvandringen nær like stor.

Innvandringstallene for Vietnam illustrerer hvordan innvandringen bare i løpet av noen få år kan skifte karakter. På begynnelsen av 1990-tallet var Vietnam i særklasse den største innvandringsgruppen til Norge. Tallet falt så markert i årene 1993/1994, men her var ikke årene etter preget av like stor grad av utvandring som for Chile. Utvandringen av vietnamesere fra Norge har hele tiden vært liten, denne gruppen virker å være den av de store innvandringsgruppene i Norge som er mest stabile, og om vi justerer for størrelsen på den vietnamesiske innvandringsbefolkningen i Norge er det en svært liten andel som utvandrer.

Somalia og Irak er eksempler på nyere flyktningland. Somalia har vi hatt høy innvandringen fra gjennom hele 1990-tallet, med en topp på starten av 2000-tallet, se figur 6e. For Irak begynte innvandringen noe senere, med en foreløpig topp i 2000. Det har vært en betydelig økning i utvandringen for begge, som følge av økt innvandring i årene før. Begge landgrupper leder statistikken over største nettoinnvandringsland for siste 5-års periode. Fallet de to siste årene må sees i sammenheng med endringen i asylpolitikken overfor disse to landgruppene, sakene ble høsten 2003 stilt i bero av utlendingsmyndighetene og tallet på asylsøknader falt markert som en følge av dette.

Innvandringen fra Russland (figur 6f) har de siste årene bestått av tsjetsjenske flyktninger og russiske kvinner som gifter seg med norske menn. En svært skjev kjønnsfordeling er en indikator på dette. Det samme finner vi for Thailand som var største enkeltland i 2004 med familiegjenforeningstillatelser innvilget av UDI. Innvandringen fra Thailand er i hovedsak

kvinner som gifter seg med norsk menn og noen barn som følger med mødrene. Foreløpig ser vi liten utvandring fra disse landene.

Men noen få unntak har Norge nettoinnvandring fra alle land i verden, men i 2003 hadde vi også noen land som hadde en nettoutvandring fra Norge, totalt var dette 15 land. De fleste av disse var små øystater og nettoutvandringen var liten. Men to land skiller seg ut i 2004; Island og Finland, med vel 200 nettoutvandring til Island og 400 til Finland. Ser vi perioden under ett er det bare to land som kommer opp i et tosifret tall. Vi har en nettoutvandring til Storbritannia på vel 200, men kanskje mer overraskende, i perioden 1990-2004 hadde vi en nettoutvandring til Bangladesh på 70 personer.

Disse eksemplene er tatt med for å illustrere at nettoinnvandringen til Norge de siste 15 årene har vært svært sammensatt og ikke kan tilskrives ett land eller en region alene. Det er heller ikke slik at innvandring til Norge kan tilskrives en enkelt årsak, eller en enkelt konflikt.

Hvordan blir nettoinnvandringen framover?

I denne artikkelen har vi forsøkt å illustrere at sammensetning og omfang av nettoinnvandringen ikke er lett å forutsi. Men noe kan vi trekke ut av de dataene vi har tilgjengelig. Det har skjedd en gradvis nivåheving av nettoinnvandringen. Fra et snitt på om lag 7 000 personer per år på begynnelsen av 1990-tallet, via i overkant av 10 000 personer per år på slutten av 1990-tallet, til det nåværende nivået med en nettoinnvandring på om lag 13 000 personer per år. Gjennomsnittet for 1990-tallet ville vært en god del lavere om vi ikke hadde opplevd krigene på Balkan og tilflyttingen i kjølvannet av dette.

Nettoinnvandringen de siste fem år er kjennetegnet av at den er større i omfang og bredere i sammensetning. Bare fem av de 10 største nettoinnvandringslandene til Norge i perioden 2000-2004 finner vi igjen på oversikten over de største landgruppene i innvandringsbefolkningen 1. januar 2005, og ser vi isolert på året 2004 finner vi bare igjen to av dem - og ingen av de fem største nettoinnvandringslandene er med.

Tabell 1. De 10 største nettoinnvandringslandene og de 10 største landene i innvandringsbefolkningen, rangert etter størrelse. 1990-2005

Rangert	Nettoinnvandring 1990-1994	Nettoinnvandring 1995-1999	Nettoinnvandring 2000-2004	Nettoinnvandring i 2004	Innvandringsbefolkningen 1.1.2005
1.	Bosnia-Hercegovina	Sverige	Irak	Russland	Pakistan
2.	Vietnam	Serbia og Montenegro	Somalia	Polen	Sverige
3.	Sverige	Irak	Russland	Thailand	Danmark
4.	Somalia	Somalia	Afghanistan	Tyskland	Irak
5.	Iran	Tyskland	Thailand	Afghanistan	Vietnam
6.	Serbia og Montenegro	Finland	Iran	Somalia	Somalia
7.	Irak	Iran	Tyskland	Filippinene	Bosnia-Hercegovina
8.	Sri Lanka	Bosnia-Hercegovina	Polen	Irak	Iran
9.	Tyrkia	Russland	Filippinene	Litauen	Tyrkia
10.	Kina	Pakistan	Pakistan	Serbia og Montenegro	Serbia og Montenegro

Om trenden fra 2004 fortsetter vil vi om noen år ha helt andre land inne blant de ti største i innvandrerbefolkningen i Norge. Dette gjør framskriving vanskelig.

En annen observasjon er at for de "eldre" innvandringslandene har utvandringen etter hvert blitt betydelig. Dette er en utvikling vi trolig også vil få se framover for de nyere innvandringslandene. Til nå har dette gitt seg utslag i en videreflytting eller tilbakeflytting av personer fra nyere flyktingeland slik som Somalia og Irak. Vi vet ennå ikke nok om denne utvandringen, men den kan være en indikator på at i et felleseuropeisk arbeidsmarked så vil vi i årene framover se mer mobilitet blant de nyankomne. En ikke unaturlig hypotese er at de som har fått oppholds- og arbeidstillatelse i Norge, men ikke får arbeid eller utdanning, reiser videre til et annet EØS-land for å søke lykken der. Ved skifte av statsborgerskap vil de ha samme rettigheter som andre EØS-borgere.

Det har i debatten om innvandring til Norge blitt hevdet at veksten i innvandrerbefolkningen er eksponentiell - det vil si at den vokser med rentes rente. Tallene for de eldre innvandringslandene illustrerer at så ikke er tilfelle. Veksten stopper etter hvert opp og balanse- res i stor grad av utvandringen.

Det vi imidlertid har sett er at når innvandringen fra noen landgrupper stanser opp så har nye kommet til. For 15 år siden hadde vi vel 500 innvandrere fra Irak boende i Norge. I dag er dette den tredje største gruppa om vi ser isolert på førstegenerasjonsinnvandrere. Hvem vet hvilket land som blir det neste Irak?

Landgruppering: I framskrivningen har landene blitt inndelt i fire grupper:

1. Norden

2. Resten av EØS+ som omfatter 22 medlemsland i EU + Sveits og småstatene i Vest-Europa, samt Nord-Amerika og Oseania.

3. Resten av Øst-Europa som omfatter alle de land i Europa som ikke er med i gruppen resten av EØS+.

4. Afrika, Asia med Tyrkia og Sør-Amerika

Innvandrerbefolkningen består av personer med to utenlandsfødte foreldre: førstegenerasjonsinnvandrere som har innvandret til Norge, og personer som er født i Norge med to foreldre som er født i utlandet.

Fødeland er hovedsaklig mors bosted ved personens fødsel.

Landbakgrunn er eget, eventuelt mors, eventuelt fars utenlandske fødeland. Personer uten innvandringsbakgrunn har kun Norge som landbakgrunn. Når begge foreldre er født i utlandet, er de i de aller fleste tilfelle født i samme land. I de tilfellene der foreldrene har ulikt fødeland, er det mors fødeland som blir valgt.

Regler for flytting. Inn- og utvandring

Hovedprinsippet for om en person skal registreres som innvandret i folkeregisteret eller ikke er at personen skal ha til hensikt å oppholde seg i Norge minst seks måneder og samtidig ha tillatelse til det.

I perioden mars 1987 til januar 1994 var regelverket slik at asylsøkere kunne bli registrert som innvandret også før søknaden var avgjort, men nå skal de behandles på linje med andre som må ha en oppholdstillatelse for å bli registrert som bosatt. For statistikken betyr det at mange telles i et seinere år enn da de faktisk kom til landet. De som får avslag på søknaden kommer ikke med i innvandringsstatistikken.

Kravene til oppholdstillatelse er forskjellige for norske og andre nordiske borgere (de trenger ingen tillatelse), EØS-borgere ellers (de må søke, men skal normalt få tillatelse) og andre statsborgere. I forhold til definisjonen på innvandring har dette imidlertid ingen betydning. Folkeregistreringssystemet fatter vedtak i de konkrete flyttesaker i henhold til folkeregistreringsloven og forskriftene til denne.